ները՝ որ Հռովմայ գահերից ունեցել է, այլ նա երազում է մի այնպիսի միութիւնի կամ երջանկութեան մասին, որն անանցանելի է, այն է կենալ, ապրել անդ՝ ուր դրուեցաւ սուրբ եկեղեցու հաւատի հաստատութեան վէմը, որի դէմ չարաչար մնքառում էին մոլեռանդ մահմեդականութեան ներկայացուցիչ արարացիները։ Աշոտ Պատրիկի նոյն այդ միաքն այդպէս հասկացել և այդպէս կրկնել է Գրիգոր Մագիստրոս՝ որ ս. պատկերի համար Հաւուց Թառայ արձանագրում նոյն բառերով ասում է՝ թէ «ասա եղաք զվէմն հաւատոյ հիման ս. եկեղեցւոյ»։ Մագիստրոսի այս խօսքերից՝ որ վերաբերում են ս. պատկերին՝ ոչ ոք՝ յոյս ունինք՝ չպիտի եզրակացնէ՝ թէ Հաւուց Թառայ վանքը Կ. Պոլիսն է կամ Հռովմը՝ և հաւատացնէ ուրիշներին թէ բոլոր միւս եկեղեցիների հաստատութեան հիմքը դրուած է այն վանքում։ Գրիգոր Մագիստրոս Աշոտ պատրիկի շարականից այդ խօսքերը կրկնելով՝ ուղեցել է միայն նոյն գաղափարն արծարծել՝ ինչ որ իւր նախորդը՝ այն է «բոլորից վերբերոդի ծառայական կերպի կենդանագիրն՝ յիշեցնում է մեզ մեր հաւատոյ վէմին՝ Յիսուս Քրիստոսին՝ որ եկեղեցու հաստատութեան հիմն ու խարիսխն է. այս անելով՝ Գրիգոր Մագիստրոս արձանագրի միջոցով հաստատում է՝ որ շարականի բովանդակութիւնը վերաբերում է թէ եկեղեցուն և թէ ս. պատկերին՝ որոնք երկուսն էլ ԺԱ. դարում Հայոց յիշողութեան համար կարելի է ասել կրկնակի վերանորոգուեցան. Դարոյնքի եկեղեցու փոխարէն հաստատուեցաւ Հաւուց Թառայ, ուխտը՝ որ աւելի փառաւոր էր քան առաջինը. «հաստատեցաք վերստին ս ուխտս վերջինս քան զառաջինն»՝ ասում է Մագիստրոս՝ կրկնելով Աշոտի շարականից մի հատուած։ Այնուհետ վերահաստատելով՝ ս. պատկերն ևս նորոգուեցաւ ամենի յիշողութեան մէջ և նորոգեց այն ամենը՝ որ այնպիսի բարեպաշտական ջերմեռանդութեամբ Ի. դարում հանդէս բերեց Աշոտ Պատրիկ։

Կ. Կ.

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿՈՆ

ԿԱԹՈԼԻԿ ԵԿԵՂԵՑԻ

Լեւոն ԺԳ. պապը մի նոր վէպ է հրատարակել՝ ֆրանկների մկրտութիւնը նիւթ առնելով՝ այս դէպքի 1400 ամեակի առթիւ՝ որ մօտերումս լրացաւ։ Այդ վէպի մէջ պապը գովաբանում է ֆրանսիական թագաւորներին և փառաբանում է Ֆրանսիայում բողոքականութեան հալածուիլը՝ որով կաթոլիկ եկեղեցին իւր ծոցում պահեց Ֆրանսիական աղգը։

— Պետրոս Կանոզիայի՝ որին կաթոլիկ եկեղեցին սրբոց շարքն է դասել՝ 300 ամեայ յոբելեանին Պապը մի կոնդակ է ուղղել Գերմանիոյ՝ Աւստրիոյ և Զուիցերիոյ եպիսկոպոսներին դպրոցական խնդրի մասին։ Կոնդակը Կանոզիայի յիշատակը յարգելով յայտնում է՝ որ նա առաջինն եղաւ՝ որ պաշտպանեց եկեղեցւոյ գործը՝ երբ Լուտերը պարզեց ապստամբութեան դրոշակը։ Եթէ եղել է մի ժամանակ՝ ասում է կոնդակը՝ երբ կաթոլիկ եկեղեցին պէտք է իւր գործի պաշտպանութեան համար զինուի դիտութեան բոլոր արգասիքներով՝ այդ ներկայ ժամանակս է՝ որովհետև դէպի յառաջադիմութիւն ձգտող միտքը երբեմն կրօնի թշնամիներին առիթ է տալիս հաւատոյ դէմ յարձակուելու։ Այդ պատճառով պապը իւր «յարգելի եղբարց» համոզում է աշխատել՝ որ դպրոցներում պահպանեն հաւատոյ մաքրութիւնը։ Նոյնպէս յորդորում է՝ որ կաթոլիկ ծնողները և եկեղեցին աշխատեն՝ որ իւրեանց դաստիարակութեան գործում անխախտ պահպանուին։ Սորա համար ձգտելու է՝ որ նախ կաթոլիկները իւրեանց առանձին ուսումնարանները ունենան և չբաւականան խառն դպրոցներով՝ և երկրորդ՝ կրօնի համար ոչ միայն առանձին դասաւանդութեան ժամեր նշանակուին՝ այլ և ամբողջ կրթութիւնը քրիստոնէական բարեպաշտութեան ոգւով ներշնչուած լինի։ Եւ այս ոչ միայն տարրական դպրոցներում՝ այլ և համալսարաններում աստուածաբանութիւնը յայտնի տեղ է բռնելու։ Որպէս զի այս խրատները հնարաւոր լինի կատարել՝ կոնդակը ստիպագին խորհուրդ է տալիս եպիսկոպոսներին համերաշխ լինել և միացած ոյժով մի նպատակի դիմել։

— Պապն ընդունելով Ֆրանսիացի բանուոր դասակարգի ներկայացուցիչներին՝ մի ճառ ասաց՝ որի մէջ յայտնելով իւր մշտական և առանձին համակրութիւնը դէպի ազնիւ Ֆրանսիան՝ յիշեցրեց նոցա հաւասարութեան սկզբունքները՝ որոնց հիման վերայ միայն կարող է լուծուիլ ընկերվարական խնդիրը։ «Հաստատուն մնացէք՝ ասաց Պապը՝ ձեր բարի գործերի մէջ՝ շարունակեցէք սիրել կը-

բոնը՝ որ անսպառ աղբիւր է մխիթարութեան և արիութեան կեանքի կռուի և փորձութեանց դէմ։ Զգուշացէք վնասակար մարդոց հետ յարաբերութիւն ունենալուց՝ որոնք կարծում են՝ թէ ընկերվարական խնդիրը կըլուծուի սեփականութեան՝ ընտանիքի և ամբողջ մարդկութեան գոյութիւնը ապահովող օրէնքներով։ Այդպիսի մարդիկ երկպառակութիւն կըյարուցանեն միայն և կըվատթարացնեն բանուորների վիճակը»։

Արարատի անցեալ համարներից մէկում յիշատակուել էր կաթոլիկ քահանայ Սերաստեան Կնայպի մահը՝ աւելորդ չի լինիլ մի քանի խօսք ասել այդ նշանաւոր ջրաբուժի կեանքի և բժշկութեան եղանակի մասին։

Դարիս վերջին կիսում Եւրոպայի մէջ շատ քչերը արժանացել են այն ժողովրդականութեան և հռչակին՝ որ վայելում էր մի համեստ ծուխի քահանայ՝ Սերաստեան Կնայպը։

Բեռիսգոֆենում տասն ու հինգ տարի շարունակ աշխարհիս ամէն կողմերից թափուում էին հազարաւոր ցաւագարներ՝ ամէն հասակից ու դասակարգից՝ այնպէս որ եկողները տեղ չգտնելով այդ փոքրիկ քաղաքում՝ գիշերը անց էին կացնում երկաթուղու վագոնների մէջ։ Այստեղ կարելի էր տեսնել աղքատի և հասարակ գիւղացու կողքին իշխաններ և իշխանուհիներ՝ բարձրաստիճան հոգևորականներ ու զինուորականներ՝ որոնք բոլորն էլ հաւատում էին մի համեստ հոգևորականի գերբնական կարողութեան։ ամբողջ Գերմանիան Նորան համարում էր մի հրաշագործ մարդ՝ թէև ոչ մի գերբնական և հրաշալի բան չկար Կնայպի բժշկութեան մէջ։ Բժշկում էր սառը ջրով՝ միայն աշխատում էր այդ հասարակ և պարզ բժշկական եղանակին մի առանձին խորհուրդ տալ։ Օդի յաճախ փոփոխութիւն՝ իսկոյն շրջել ցօղաղարդ մարգագետինների մէջ՝ սարերի վերայ՝ լողանալ սառը ջրում՝ ահա այն միջոցները՝ որով շատերը առողջանում էին։

Բայց մի բան որ Նորա բնատուր և անկապտելի ձիրքն էր՝ այդ Նորա հաւատն էր և հաստատուն համոզումը։ Նա այդ հաւատը ներշնչում էր և իրեն դիմող ամէն մի հիւանդին։ Այդ համոզումը՝ հաւատը նա ձեռք էր բերել անձնական փորձով՝ երբ երիտասարդական հասակում իր թոքախտը բժշկել էր հէնց միևնոյն եղանակով՝ յետագայ փորձերը միայն աւելի խորը նստեցրին Նորա մէջ իր հաւատը։

Սերաստեան Կնայպը ծնուել է 1821-ին Բաւարիայում։ Մատաղ հասակից սաստիկ հակումն էր ցոյց տալիս հոգևոր կոչման։ բայց հայրը ոստայնակ էր և որդուն էլ նոյն արհեստը սովորեցնելով՝ ստիպեց իր հետ աշխատել։ Բայց մի քահանայ նկատելով մանկան ձգտումները՝ նախ գիմնազիոնի՝ ապա համալսարանական կրթութեան տուեց և աստուածաբան Կնայպը 1852-ին արդէն քահանայ ձեռնադրուեցաւ։ 1855-ին նշանակուեց Վեռիսգոֆում ծխատէր քահանայ և մինչև մահը շարունակ մնաց այդ փոքրիկ քաղաքում և տարէ ցտարի նորա համբաւը աւելի և աւելի տարածուեցաւ Գերմանիան կողմերը։

Ինչպէս պատուական քահանայ՝ նա իր օրուայ մեծ մասը նուիրել էր իր հօտի հոգևոր կարիքներին՝ միւս կողմից անխոնջ աշխատում էր հիւանդներ բժշկելով։ Նորա հռչակը շուտով տարածուեցաւ և մեծ քանակութեամբ հիւանդներ աշխարհի ամէն կողմերից սկսեցին դիմել Վեռիսգոֆ։

Կնայպին դիմողների որքանութեան մասին գաղափար տալու համար բաւական է մէջ բերել մարտից մինչև օգոստոս բժշկուողների թիւը՝ որ հասնում է 19,718 հոգու։

Բայց Կնայպի անխոնջ աշխատանքը միայն այդ չէր։ նա միևնոյն ժամանակ գրում էր և գրեց շատ բան։ Նորա շարադրութեանց մէջ նշանաւոր է նորա „Meme Wassercur" խորագրով գիրքը՝ որի մէջ բացատրուած են իր բժշկութեան եղանակը և հիմքերը։ Միշեալ գիրքը 60 անգամ տպագրուել է։ պէտք է այն ևս ասել՝ որ Կնայպի շարադրութիւնները Գերմանիայում խիստ շատ ընթերցողներ ունին։ Իսկ Կնայպի բժշկութեան՝ անձի և շարադրութեանց համար թեր և դէմ գրուածքները մի պատկառելի գրականութիւն են կազմում։ Ոմանք Կնայպին համարում են ազատ կաթոլիկ եկեղեցական՝ որ անձնական շահի համար աչքակապութեան ու խաբեբայութեան միջոցներին է դիմել։ այլք պաշտպանում են Նորան՝ և համարում են գերբնական զօրութեան տէր մի անձ։ Երևի մի քանի դարերից յետոյ «հաւատոյ դատախազները» կամ «դևի փաստաբանները» կորոշեն՝ այն էլ ոսկու ուժով՝ որ նա սուրբ է եղել՝ և Նորա բժշկութիւնները հրաշագործութեանց կարգը կանցնեն։

ՌՈՒՍԱՑ ԵԿԵՂԵՑԻ։

Ի նպաստ Ռուսաց եկեղեցական—ծխական դպրոցների Բարձրագոյն որոշուած 3 ½ միլիոն ռուբլուն նոր 1 ½ միլիոն է յատկացրած պետական գանձարանից։ Բացի սորանից այդ դպրոցներին արքունի հողերից բաժիններ կըհանուին և ձրիաբար փայտ կըմատակարարուի արքունի անտառներից՝ որպէս զի կարելի լինի գործնական գիւղատնտեսական դասեր աւանդել ծխական դպրոցների մէջ։

—Քրիստոնէութիւն տարածող Ռուսաց քարոզիչներին արդելք է լինում այն հանգամանքը՝ որ շատ անգամ հեթանոսները քաղաքագլխի և շինական տանուտէրների պաշտօններ են ստանում և իւրեանց ազդեցութեամբ դիմադրում են քարոզիչների գործունէութեանը։ Նոյնը նկատուում է նաև

աղանդաւորների համայնքների մէջ։ Սոքա հալածում են քրիստոնեայ դարձածներին և այդ հալածանքները անպատիժ են մնում, որովհետև ինքեանք Ռուսները միանգամայն անտարբեր դիրք բռնելով այսպիսի խնդիրներում կատարեալ ազատութիւն են տալիս հակառակորդներին իւրեանց նպատակներին հասնելու համար։

— Նկատուած երևոյթ է, որ աղանդաւորները ճիշտ մոլեռանդութեամբ պաշտպանում են իւրեանց աղանդը և թշնամաբար են վերաբերուում առ օրթոդոքս եկեղեցին։ Վերջին աշխարհագրի ժամանակ մի աղանդաւոր ընտանիք իւրեանց դաւանութիւնը այսպէս է արձանագրել տուել՝ «Ճշմարիտ օրթոդոքս քրիստոնեայ, որ չի պատկանում մեծ Ռուսաց եկեղեցուն, քահանայութիւն ընդունողներից չէ»։ Շատ բնական է այս, քանի որ աղանդաւորները ոչ դպրոցում և ոչ էլ այլուր քրիստոնէական ճշմարիտ վարդապետութեան մասին ոչինչ չեն լսել և մնում են տգիտութեան խաւարի մէջ։ Աղանդաւորների դէմ պատերազմելու միակ միջոցը դպրոցն է, որի համար Ռուսաց հոգևորականութիւնը խոշոր գումարներ է ստանում այժմ պետական գանձարանից։

— Յուլիսի 26-ին Գերմանացւոց կայսր Վիլհելմ Բ. և կայսրուհի Աւգուստան եկան Ռուսաստան Թագաւոր Կայսեր և Կայսրուհւոյն փոխայցելութիւն։ 26-ից մինչև 30-ը Օգոստափառ Հիւրերը ամենասրտագին հիւրասիրութեամբ սիրաշահուեցան, որով երկու Մեծ դրացի Պետութեանց մէջ հաստատուեցաւ և ամրապնդուեցաւ այն սիրոյ կապը, որ ի վաղուց հետէ եղել է երկու Արքայական Տան և նոցա հպատակների մէջ։ Ամբողջ Ռուսաստանը և քաղաքակիրթ աշխարհը ջերմ սիրով ողջունում է այն համակրանաց և փոխադարձ սիրոյ արտայայտութիւնները, որ տեղի ունեցան երկու Մեծ Կայսերաց կողմից։ Կարելի է հաւատի լինել, որ այսպիսի մտերմական յարաբերութեանց արդիւնքը Եւրոպայի ընդհանուր խաղաղութեան ապահովութիւնը կը լինի, որ ամեն մի ազգի և անհատի համար ներկայումս միակ իղձն ու փափագն է։ Ի նշան մեծ յարգանաց Թագաւոր Կայսրը Ռուսաց նաւատորմիղի ծովապետի կոչումն շնորհեց Գերմանական կայսրին։ Հանդիսաւոր ճաշկերոյթի ժամանակ երկու Կայսերաց փոխադարձ կենաց բաժակները խաղաղութեան պահպանութեանն էին նուիրուած, ուստի և կարելի է ասասել, որ երկու աղգաց յառաջադիմութեան գործը իւր կանոնաւոր ընթացքով առաջ կը գնայ, ապահով լինելով, որ խաղաղութեանն ոչ մի կողմից խանգարող հանգամանք չի սպառնալ։

ԱՆԳԼԻԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ։

— Լոնդոնում Քէնտենների արքեպիսկոպոսի Լամբեթեան կոչուած պալատում, նոր տումարով, յուլիսի 1-ին բացուեցան Լամբեթեան եկեղեցական համաժողովի նիստերը։ Ինչպէս յայտնի է Ընթերցողներին այդ համաժողովին մասնակցում են անգլիական եկեղեցւոյ բոլոր եպիսկոպոսները։ Համաժողովը գումարուում է 10 տարին մի անգամ, իսկ այս տարուայ ժողովը մի տարի սովորականից առաջ գումարուեցաւ ի պատիւ Անգլիացւոց Վիկտորիա Թագուհւոյ 60 ամեայ յօբելեանի։ Համաժողովին այս տարի մասնակցում են աւելի քան 200 եպիսկոպոսներ, որոնք ժողովել են աշխարհիս ամեն կողմերից։ Համաժողովի բացման նախընթաց օրը վեստմինիստրի վանքում հանդիսաւոր պատարագ մատուցուեցաւ, որի ժամանակ Եորքի արքեպիսկոպոս Մակլագանը մի հրաշալի քարոզ խօսեց։ Իւր քարոզի մէջ նա ասաց թէ ներկայ ժամանակս կանոնաւոր յառաջադիմութեան համար պէտք ունի ս. Հոգւոյ ղեկավարութեան, որ ամեն ինչ սրբագործում է և դէպի բարին է ուղղում։ Միայն ս. Հոգին կարող է մեզ միութեան հասցնել, որ ճշմարիտ քրիստոնէից համար մի ցանկալի և ակնունելի անհրաժեշտութիւն է։

— Բրիտանական Աստուածաշնչի ընկերութիւնը 1804 թուից 151 միլիոն օրինակ Աստուածաշունչ և Աւետարան է տարածել։ Վերջին ժամանակ նոր Կտակարանը թարգմանել է Զինաց բարբառներից մէկով և Հորս աւետարանիչները նոր հրատարակութեամբ լոյս է ընծայել Էսկիմոսների համար։

ՍԵՐԲԻԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ։

Հունգարիայում բնակուող Սերբ ազգութիւնը ի վաղուց հետէ եկեղեցական—դպրոցական մի ինքնավարութիւն ունի և այդ խնդիրներին վերաբերեալ գործերը կառավարելու համար պարբերաբար գումարուում է եկեղեցական համաժողով։ Այս տարուայ ընտրութեանց միջոցին այդ համաժողովի անդամներ ընտրուեցան մեծ մասամբ սերբիական ազգային կուսակցութեան ներկայացուցիչներ։ Այս հանգամանքը Հունգարական կառավարութեան ցանկալի չէր, ուստի և համաժողովի հենց առաջին նիստերին կառավարութեան ներկայացուցիչն առաջարկեց անմիջապէս ձեռնամուխ լինել նոր կազմած կանոնադրութեան քննութեանը, որ Հունգարական հոգւով էր մշակուած։ Համաժողովը մերժեց այդ առաջարկը և նախարարապետ Բանֆին հարկադրուեցաւ զեկուցանել կայսեր այդ միջոցի մասին, խնդրելով փակել նիստերը և ցրուել համաժողովը։ Գրանց—Յոսէֆ կայսրը այլ կերպ նայեց գործին, ուստի և հրամայեց յետաձգել համաժողովի նիստերը և հրաւիրեց կառավարութեան ներկայացուցչին իւր մօտ բացատրութիւն տալու։ Կարծուում է, որ այդ պաշտօնեան հաղիւ կարողանայ արդարանալ, քանի որ ըստ օրինի նա իրաւունք չունի

ոչ մի ճնշումն գործ դնել համաժողովի վերայ, այլ միայն ներկայ է լինում Նիստերին և պարտաւոր է հետևել, որ ժողովը օրէնքից չշեղուի։

— *Տիեզերական պատրիարքութիւն*. Կ. Պոլսոյ Յունաց պատրիարքը աքսորել է տուել Ուսկիւբի մետրոպոլիտի նախկին փոխանորդ Նիկիփոր եպիսկոպոսին, որ ազգով Սերբ է։ Պատմում կղզին։ Սերբիացիք շատ դժգոհ են մնացել ս. Պատրիարքի այս վարմունքից. պարզ է, որ Կ. Պոլսոյ Յունաց պատրիարքարանը ամենևին մտադրութիւն չունի բաւականութիւն տալ սերբիացւոց պահանջներին։ Եթէ թոյլ է տալիս այդպէս վարուել մի եպիսկոպոսի հետ, որին ամբողջ սերբական ազգաբնակութիւնը իւր մեծարանքը ցոյց տալու համար անցեալները ընտրել էր ամբողջ թեմի մետրոպոլիտ։ Յունաց պատրիարքարանը չբաւականացաւ թոյլ չտալով այդ ազգասէր եկեղեցականին իւր հօտի ընտրութեամբ նորա հոգևոր առաջնորդութիւնը ստանձնելու, այլ և հարկ համարեց աքսորելու նորան, որպէս զի կարող լինի Սերբերի արդար պահանջները անտես առնելով, Յունաց շահերը առաջ տանել։

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ.

«Քրիստոնէական Արևելք» (der Christliche Orient) ամսագրի և նորա խմբագիր Յովհաննէս Լէպսիուսի մասին Արարատի անցեալ համարում արդէն բաւական տեղեկութիւն տուինք։ Այժմ պէտք է յաւելացնենք, որ այդ ամսագիրը երբեմն և պատկերներ է տպում, այսպէս օրինակ փետրուարի համարում կար Եղիա Վէհափառ Հայրապետի յաջող կենդանագիրը, իսկ մեր ստացած մայիս—յունիսի համարում մի լուսանկար «Հայ որբերը Սալմաստում» և «Ամերիկացւոց միսիոնի տունը Ուրֆայում», ուր ցարդ որբեր էին ընդունւում։—

ԲԱԺԻՆ ՀԵԹԱՆՈՍԱՑ.

Прав. Вѣст.-ից տեղեկանում ենք, որ Բարձրագոյն հրամանով Չինաստան գնացած Ռուսաց արտակարգ դեսպանութիւնը իշխան Ուխտոմսկու առաջնորդութեամբ մեծ պատուով է ընդունուել Բողդիխանից. իշխանին յանձնարարուած էր թանկագին ընծաներ տանել Բողդիխանին Թագաւոր—Կայսեր կողմից և մի նամակ Մայր Թագուհուց առ Չինաց Մայր Թագուհին Ս. Եկատերինէի շքանշանի հետ ի միասին։ Հանդիսաւոր ընդունելութեանը բացի արտակարգ դեսպանութեան անդամներից ներկայ են եղել նաև Ռուսաց դեսպանը Չինաստանում իւր բոլոր գործակիցներով։ Ինքը Բողդիխանը արևելեան մեծ պետութեան ինքնակալին վայել փառահեղութեամբ շրջապատուած շատ սիրալիր պատասխան է տուել իշխան Ուխտոմսկու ողջոյնի խօսքերին. յետոյ իւր առանձին. ուշադրութիւնը առ Թագաւոր Կայսրը ցոյց տալու համար հրամայել է իշխան Գունուին առնել գահի մօտ դրած սեղանի վերայից Ս. Նախակոչ Անդրէի շքանշանը և մօտենալով իշխան Ուխտոմսկուն արտայայտել իւր կողմից այն խորին երախտագիտական զգացմունքները, որ նա տածում է առ Նորին Մծութիւնը այն բարեհաճութեան համար, որով իւրեան անցեալ տարի շնորհուել է այս ամենաթանկագին պարգևը, որ նա շատ բարձր է գնահատում։ Երկրորդ ունկնդրութեանը իշխան Ուխտոմսկին ներկայացրել է Մայր Թագուհոյ նամակը և շքանշանը, որ Բողդիխանը ընդունել է իշխան Գունուի ձեռքից։ Ունկնդրութեան ժամանակ Բողդիխանը կանգնած էր ի նշան առանձին յարգանաց առ Թագաւոր Կայսրը և Մայր Թագուհին։ Այս տեսակ պատուի դեռ չէր արժանացել ոչ մի օտար պետութեան դեսպանութիւն։ Առհասարակ, թէ Բողդիխանի կրկնակի ընդունելութիւնը և թէ յիշեալ արտակարգ դեսպանութեանը ամեն կողմից ցոյց տուած սիրալիր յարգանքները ապացոյց էին, որ Չինաց կառավարութիւնը ցանկանում էր ըստ արժանւոյն պատուել Թագաւոր Կայսեր դեսպանին, որ այցելել էր իւր երկիրը արտակարգ յանձնարարութեամբ։ Պաշտօնական թերթը՝ հաղորդելով այս մասին, աւելացնում է, որ այդ ամենը աւելի սերտ և մտերիմ յարաբերութեանց հաստատուելուն նպաստաւոր կըլինի ապագայում այդ երկու պետութեանց մէջ։

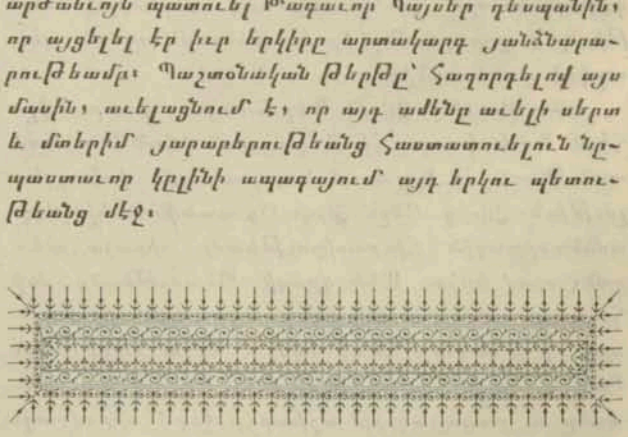

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ—ՊԱՏՄԱԿԱՆ.

ԳՐԱԽՕՕՍՈՒԹԻՒՆ.

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՅՆՐԻԽ ՀԻՒԲՇՄԱՆԻ.*

«Այն բազմաթիւ ազգերից, որոնք հնումն Առաջաւոր Ասիոյ հիւսիսային արևմտեան մասումն էին բնակուում, համարեա միայն հայերն են, որոնք իրենց ազգութիւնը և իրենց լեզուն մինչև այսօրուան օրս պահպանել են, ոչ գիրութեամբ և անհոգ խաղաղ ապրելով, այլ յարատև ներքին և արտաքին կռիւներ մղելով և չնայելով՝ այն բազմաթիւ հալածանքներին, որոնք յաճախ աւելի արիւնահեղ և սոսկալի էին, քան այն հալածանքները, որոնց

* Armenische grammatik von H. Hübschmann. Leipzig 1897.